

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNPAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendező tagdíja évi 200 lel, klszgdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 350 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 180 lel Egyes szám 7 lel

A széna és szalmafélek minimális ára.

A háború idején nyílt ármegállapításokkal, azóta pedig különböző közvetett és leplezett intézkedésekkel állandóan arra törekedtek kormányaink, hogy a mezőgazdasági termények árát leszorítsák, annak felső határát megállapítsák; egyszóval, hogy „maximális” árakat léptessenek életbe. Ideje volna már nekünk gazdáknak is gondolkoznunk afelett, melyek azok a legalacsonyabb, *minimális* árak, melyeknél alacsonyabban terményeinket csak kárral értékesíthetjük. Csak ha ezt pontos számítással az egész vonalon megállapítottuk, akkor leszünk öntudatos gazdák, akik nem is adjuk el terményeinket ennél olcsóbb áron. Sajnos, legtöbb esetben mégis kénytelenek vagyunk terményeinket elvesztesíteni, mert a mezőgazdaság termelvényei jórészt olyan nyers termények, melyeket saját üzemünkben nem tudunk felhasználni vagy tovább feldolgozni s így alkalmazkodnunk kell az általunk vajmi kevésbé befolyásolható tényezők (világpiaci kereslet és kínálat, szállítási viszonyok, kormányintézkedések, valutaingadozás) által kialakított árhoz.

Dr. Hiemesch a Nagyszébenben megjelenő Landwirtschafiliche Blätter legutóbbi számában felhívja azonban figyelmünket arra, hogy pl. a széna- és szalmaféleknek megállapítható olyan legalacsonyabb árak, melynek megfelelő értékben a széna és szalma gazdaságunkban mindig értékesíthető; akkor is, ha bő termés következtében állatainkkal nem tudjuk feltakarmányozni és almozni az egész készletet. Ez a mindig elérhető legalacsonyabb ár a széna illetőleg szalma *trágyaértéke*. Ne értjük félre Hiemescht: nem annak a trágyának értékéről van szó, amit szénánk feletetése, szalmánk felalmozása útján állíthatnánk elő — hisz ép az a kiinduló pont, hogy állatainkkal nem értékesíthető *feleslegünk* van — hanem arról a trágyaértékről, melyet a széna és szalma képvisel, ha közvetlenül mint trágyát használjuk fel. Ezt az értéket kiszámíthatjuk a kérdéses széna vagy szalma vegyi összetétele és a műtrágyák mindenkori ára alapján. Hiemesch alapul veszi, hogy a mézsnitrogénben 1 kg. nitrogén 42.50 lejért; a kálisóban 1 kg. káli 14.50 lejért, a szuperfoszfátban 2 kg. foszforsav 23 lejért vásárolható. Az így kiszámított pénzértékhez még hozzáad 20%-ot, figyelembe véve, hogy a széna és szalma szerves anyag, mely a talaj humusz tartalmát is gyarapítja, fizikai és életani alkatát is javítja. Nézetem szerint ezt a ráadást elhagyhatjuk, mivel viszont a műtrágyában a tápanyagok könnyebben felvehető, tehát

értékesebb alakban foglalhatunk, Hiemesch számításai még annyiban is revízióra szorulnak, hogy legújabb beszerzett adataim szerint 1 q 20%-os mézsnitrogén ára 1000 lej, 1 q 40%-os kálisó ára 850 lej, 1 q 16%-os szuperfoszfát pedig 448 lej lévén: 1 kg. nitrogén (N) 50 lejbe, 1 kg. káli (K₂O) 16.50 lejbe 1 kg. foszforsav (P₂O₅) pedig 28 lejbe kerül.

A széna- és szalmafélek vegyi összetételére nézve sem egyeznek mindenben Hiemesch adatai az összehasonlítással fellapozott szakkönyvek adataival. Mivel azonban az eltérések kicsinyek és ugyis csak tájékoztató közép értékekről lehet szó, megmaradhatunk a Hiemesch által felvett vegyi összetételnél: így csupán a trágyaanyagok árát helyesbítve és a 20%-ó ráadást elhagyva, a gyakorlatban legnagyobb jelentőségű széna- és szalmafélekre következő táblázatot állíthatjuk össze:

Megnevezés	100 kg. széna ill. szalma tartalmaz			Trágyaérték (mikrokalória) Lei
	N	K ₂ O	P ₂ O ₅	
	kg.	kg.	kg.	
Őszi buza szalma	0.45	0.90	0.20	43
Tavaszi árpa szalma	0.50	1.00	0.20	47
Zabszalma	0.65	1.60	0.35	69
Tengeri szár	0.75	1.64	0.30	73
Borsó szalma	1.40	0.50	0.35	88
Réti széna	1.70	1.80	0.70	134
Lóhere széna	1.97	1.50	0.56	139
Lucerna széna	2.60	1.56	0.65	173

Önmaga ellen vét tehát az a gazda, aki e táblázat utolsó rovatában foglalt áraknál olcsóbban adja el széna- és szalma fölöslegét, ahelyett, hogy inkább földjeire kihordaná és alászántaná. Mint látjuk, ezek a számok mindennél magasabbak, mint a jelenlegi piaci árak. Hiemesch úgy véli, hogy ha üzemechnikai okokból a kihordás nehézségekre ütköznék, még mindig rentábilisebb a szalmát feltűzteni, mint elköttyavetyélni. Mivel azonban az elégetésnél a legértékesebb, vagy legalább is legdrágább trágyaanyag: a nitrogén elvész, a hamuban megmaradó káli és foszfor értéke csak igen alacsony szalmaárak mellett lesz több, mint a piacon elérhető ár.

Ime idáig jutottunk közzgazdasági viszonyaink leromlásában! Nem is olyan régen azt tanuljuk, hogy a zöldtrágyázás csak távoleső vagy más okból nehezen megközelíthető helyeken gazdaságos, máshol helyesebb a termelt pillangóst takarmányozásra felhasználva istálló-

trágyát termelni: most pedig arra kell rájárnunk, hogy adott viszonyok közt nemcsak a lábón álló zöld növényzetet okosabb leszántani, hanem a már lekaszált, megszártított és behordított szénát is jobb újra a szántóföldre kivinni mint a piacra. Ha így haladnak viszonyaink, talán nemsokára gabonafölöslegünket is műtrágya gyanánt fogjuk kiszórni földjeinkre — de ugyan mi alá? Most talán még jövedelmező egy-két kereskedelmi és ipari növény (cukorrépa, mák, komló, kender) termelése; de meddig lesz az?

Érdemes volna valamelyik tapasztaltabb és elméleti képzettséggel is bíró gazdánknak arra nézve végeznie számításokat, hogy vajjon az eddig takarmányozásra és almozásra felhasznált szénát ill. szalmát is nem volna-e rentábilisebb közvetlenül trágyául felhasználni, mint állataink közvetítése útján. Azt hiszem, sok esetben igenlő lenne a felelet. S talán akkor, ha majd legjobb gazdáink a legszükségesebb igás és tejelő állatokon kívül egész állatállományukat „leépitik” s a zöldtakarmányt mindjárt termőhelyén, a szalmát pedig kihordva a trágyául leszántják: talán akkor majd felébrednek sorsunk magas intézői is és belátják, hogy mit cselekedtek. De nehogy akkor már késő legyen!

Cseh Zoltán.

A Schauer eke.

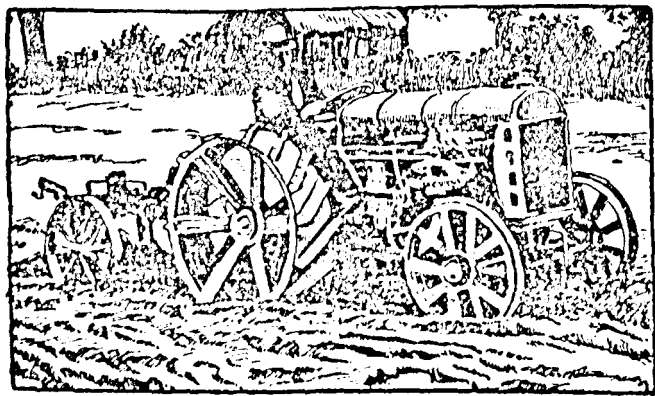
Irta: Velicsek Róbert

Amíg sérelmeink szüntelen hangoztatásával sikerül az ország sorsát intező tényezőit meggyőzni, hogy azok orvoslása elsődrendű államérdek, addig kénytelenek vagyunk a súlyos válságon valahogyan átvergődni. Mindenki tartsa kötelességének, hogy kölcsönös erkölcsi és szellemi támogatás céljából gyakorlati tapasztalatait és gyakorlati értékű eszméit szóval és írásban közölje gazdátársaival.

Jelen soraimmal egy nagyon hasznos talajmivelő eszközről akarok beszámolni, amelynek nagyon fontos szerepet tulajdonítok az egyszerűsített üzemben.

Egy aradi kedves öreg gazdabácsi Schauer Ádám úr igen elmésen megszerkesztett ekéjével megoldotta a kérdést, miként lehet egyszeri szántással is vetésre alkalmas trukturát létesíteni. — Én már két éve dolgozom vele és tapasztalataimtól a következőkben számolok be gazdátársaimnak.

Az egybeöntött három, egymás előtt és fölött álló különböző nagyságu ekefejecske a barázdát szelvényben, három szeleltre hasítja, ellen-

Legújabb típusu FORDSON TRAKTOROK

gazdasági gépek és autók, HOFFER és SCHRANTZ cséplőgépek lerakata

„PERRY” cegnél. Cluj, Strada Regina Maria
No. 2. Telefon 999. szám. 38831

Ahol a mai naptól kezdve a gyár utasítására mélyen leszálított áron részletfizetésre szerezheti be gépszükségletét.

tétben az egyes ekéhez, amelynél a lemetszett barázda egy tömör hasábként fordul ki az eke alól. — A legfelül és legelöl haladó első ekefejecské a talaj felszínéről — az eke, mely járata szerint, változó vastagságu szeletet hasít és fordít le a barázda fenekére; erre reáborul a II. fejecské által szelt 6 cm. vastagságu barázdaszelet, amit letakar a III. legalul járó ekevas által felszínre röpitett 4. cm. vékonyságu földlemez amely vékonyságánál fogva legtöbbször esése következtében önként széjjelömlik s így sokszor, géppel, azonnal vehető magágyat képez! Ilyentórmán egyszeri szántással is elérjük az óhajtott barázdafenekig átporhanyított v. legalább felaprított, feldarabolt földréteget, ami sokszor feleslegessé tesz további porhanyítási műveletet, amivel olykor többet ártunk mint használunk.

Vizsgáljuk az eke szerepét különböző időjárási viszonyok között. — Leghasznosabb szerepét tapasztalom s látom kapástarlóknak őszi kalászosok alá való előkészítésére — különösen nedvesebb ősszel. — Lemaradt kalászos v. egyéb tarlóknak és megülepdedt ugaroknak tavaszlak részére való megszántására tavasszal. Kötött talajokon a legbiztosabbak az őszi kalászosok és bizony sokszor kerültünk azon helyzetbe, hogy későn lekerülő-kapás főleg természetesen tengeri-tarlóba vetjük a búzát és bizony ritkán érnek reá azt kétszeri szántásba vetni és azzal vizsgálatodunk hogy inkább roszul mint sehogysem s beérjük egyszeri szántással is. — Ha már most szántásunk hasábos, nekimegyünk a tárcsákkal fogásokkal, hogy legalább a teteje legyen elmunkálva — a mag befogadására vala hogyan alkalmassá téve, nem törődve azzal, hogy szántásunk fenéke hézagos-üreges az altalajjal való contactus nagyon hiányos lesz. A belévetett mag nagyrésze a hézagokon keresztül a barázdafenekre kerül, onnan soha ki nem kel, esodálkozunk hogy normális vetőmag mennyiség mellett vetésünk ritka. — Az ismételt tárcsázás és fogással járó taposás pedig nagy ártalmára van a kötött nedves talajnak; főcélunk az kell legyen, hogy azt lazán tartjuk minél kisebbel comprimáljuk, hiszen a hamarosan reánehazodó téli nedvesség, ha azt nem előzi meg fagy, amugy is összenyomja.

1924 őszén nagyon ázott tengeri tarlót kezdtem egyes ekékkel középnyelű buza alá szántani. — A szántás természetesen hasábos volt, úgyhogy pár napli szikkasztás — után keltős Sack ekékkel való magkivetés által sikerült valamennyire elfogadható strukturát létesíteni. — Körülbelül a tábla $\frac{2}{3}$ részére érve megérkeztek végre a Schauer ekefejek. Azonnal reászerezelttem azokat az egyes ekegerendelyekre amit cselédeim látható ellenszenvvel végeztek s megindult a velök való szántás. — A kezdet nehézségein tulesve a cselédek is egészen lelkesülten megállapították a második szántással össze sem hasonlítható jobb és szebb munkát. — Amig a keltős eke a másodnapli szántással a tengeri tarlókat (csumákat) és gazi mind a felszínre hozta ismét, ami állandó bajt és tömődést jelent a vetőgépre, addig a Schauer eke minden gazi és tarlót láthatatlanul tökéletesen eltemetett, szántásán pedig némi szikkasztás és fogasolás után a vetőgép simán egyenletesen dűcögés és akadály nélkül járt. — Ugyanazon beállítással a Schauerék által megszántott részen a vetés egyenletesen sűrűn kelt s az is maradt aratásig míg a tábla másik részén ahol bizony a kétszeri szántás és ismételt fogasolás dacára is rögzös maradt, egyenlőlenül és ritkábban hiányosan kelt. — Igaz, hogy ezen eke nagyobb vonóerőt igényel, azonban a 4 közepes Nónius nem vitte nehezebben mint a hasábosok alá merülő és azokon keresztül bukdácsoló keltős ekét.

Tavaly nyáron bizony megkéstem a nyári ugarolásokkal úgy, hogy egy őszi borsónak szánt táblába közvetlen vetés előtt kb. szeptember közepe táján került csak a sor. — Közben a talaj dacára a többszöri augusztusi esőknek, bizony annyira kiszáradt, hogy az egyes

eke, kellő mélység mellett rögzös szántást végzett, amit eső nélkül semmi féle porcedurával sem lehetett vetésre alkalmassá tenni. A septilben előhozott Schauer ekék alatt igaz, hogy majdnem a gerendélyig lezuhódtak — sustorgot, ropogott a föld, amint a három kormánylemez közül kidagadt-kibuggyant-feldarabolva megdarálva. — A négy ló igaz nehezen húzott, háromnegyedholdnál többet nem szánthatott ki — de megnyertem azt amire oly nagy szükségem volt a sietségben; egy fenékig felaprított, összekevert 20 cm.-es földréteget amit azonnal bevethettem. A közbe-közbe lehullott harmat eső — amely a nagy rögzök meg sem kottyant volna — kikelesztette egy szálíg az árpás borsómat.

Az idén tavasszal a korai őszi ugarok a sok csapadéktól nagyon megülepdedek és kigyomosodtak. — Különbösen is hive vagyok az ugaroknak tavasszal újból való csekély megforgatásának; április második felében megkezdtem a tengeri alá másodszer szántani. — Bármennyire félveitük az ekéket a szántás hasábos volt, amit többszörös fogasolással sem lehetett géppel való vetésre előkészíteni. — Midőn a tárcsás boronát kezdtem emlegetni embereim habozás nélkül egyhangulag kijelentették — hogy már akkor inkább hozzuk ki a Schauer ekéket Érted; ha már jószág nyúzásról van szó, akkor már inkább azt, amely kevésbé erőltető. — Nemcsak hogy tökéletesen eltemette a tömődék gazi és nagy gyomot, s hogy kis vártatva az amerikai teng ültetőgép egyszeri fogasolás után jól vetett, hanem elértem azt, hogy talajomat újból cca 20 cm. re tökéletesen átforgattam, átporhanyítottam. Ezzel a gyakorlatomból vett három példából látható, hogy különböző viszonyok között használva, ezen eszköz igen is bevált. Ezzel azonban nem akarom állítani, hogy univerzális eszköz, amely most már feleslegessé tesz minden más talajmivelő szerszámot! Nem! Hanem a gazda nagyon hasznos segédeszközét lel benne.

Arra a meggyőződésre jutottam hogy kötött talajon megfelelő igaerő mellett a szárazság elleni védekezésnek egy nélkülözhetetlen és radikális — hathatós segédeszköze.

1923 nyarán, hordás után; néhány szomszédom és az eke feltalálója a kedves Schauer bácsi jelenlétében végeztem elsőizben próbaszántást, meglehetősen száraz különböző őszi szelételű és fekvésű őszi kalászos tarlóban, így többek közt egy nagyon kötött fekete agyagon. Amig a párhuzamosan összehasonlítás kedvéért járattott egyes eke által feszített kemény hantok — amiket talán csákánnyal széjjel lehetett volna verni — egész késő estig változatlanul ily állapotban hevertek addig a Schaueréke által szántott sávok fogasolatlanul idő multával kizöldültek. Ezen sávokat megvizsgálva megállapítottam, hogy az altalajjal érintkező szántott réteg alsó fele — a nagy szárazság dacára nedves omlós, gyönyörűen átéredett. — Ilyen ideális állapotot talán csak a Kőszeghy rendszerű talaj marató tudna produkálni. — A hajcsövesség elmélete alapján a Schauer eke által teremtett morzsálkos földréteg, oly kitűnő takaróréteget alkotott, amely az altalajból felszívargó nedvesség elpárolgását tökéletesen megakadályozta. — Az altalajjal közvetlenül érintkező szántott réteg a nedvesség (víz) egy részét átitatta és a benne rejlő-magvakat kikelesztette. — A Campbell által felállított Dry falming rendszerrel ezzel egyszerűbbé válik. — Tagadhatatlan, hogy nagyobb vonóerőt igényel mint az egyes eke, de nem többet mint a tárcsa. — Azonban a nálunk normális számba menő szélsőséges időviszonyok által teremtett helyzetekben és esetekben, még mindig erő- és időmegtakarítást jelent jobb munkateljesítmény ellenében. —

Használatánál a következőkre kell ügyelnünk:

1. A legelső ekevas állandóan éles legyen, bármily viszonyok közt; annak nem szabad homorúnak lennie hanem egyenesnek, sőt inkább lefelé tendáljon annak éle és hegye!

2. A középső ekefej kormánylemezét legcélszerűbb leszerelni vagy az öntvényig levágni (miként azt én tettem:) hogy nedvesebb talaj viszonyok közt elkerülhessük a tömődést.

3. A harmadik (leghátul levő) legnagyobb kormánylemez ne legyen rozsdás hanem lecsiszolt, fényes, hogy a nedves talaj rá ne tapadhasson és a vékony barázdaszelet kiröpülését ne akadályozza!

4. 10-es ekeszerelvényre alkalmazva a Schauerékefejjel nem szabad nagyot fogatni, különben könnyen szántatlan sáv marad az egyes fordulók közt; — vagyis inkább kisebb barázdát fogassunk vele.

5. Minél jobban kilép a négy ló, annál jobb és szebb lett a munka.

Aki ezen utasításokat szem előtt tartja — azt betartja, az kifogástalanul dolgozhat vele. Végül hangsúlyozom, hogy esőtől megkelt fölázult v. fölázott megdagadt talajban ahol az egyes v. kettes eke amugy is omlós szántást produkál — tömődik; — Csak tömött ülepdedt talajban fog jó munkát végezni!

Az állatok értékének elbírálása.

Nem is olyan régen még azt tanultuk, hogy egy jó fejős tehén testsúlyának ötszörösét kell tejben adnia, ami annyit jelent, hogy a tejelés a testsúlyal egyenes arányban álljon. Megvallom, már akkor tamáskodva fogadtam ezen állattenyésztési tételt, ha az angelui, sersey stb. fajtákra gondoltam. Nem lehetetlen, hogy ez a tévtan is serkentette gazdáinkat a múltban, hogy minél nagyobb állatokat neveljenek, némely gazda két tehén alatt szoptatott egy borjút, vagy 4—5 hónapig szoptatta üsző borját, hogy mentől imponzánsabb tömeget s formát produkáljon. Habár a tömeg és forma ezen rabjai sőt hóhortosai csak elvéve fordultak elő, tagadhatatlan, hogy általában még a múltban is drágán neveltük állatjainkat. Mivel azonban az állatban meg volt a reális ellenérték s volt is miből s hol tartani, nem volt zsebbe vágó kérdés mint ma. Megengedhetük magunknak ezen hiúságból fakadó kedvtelést, hogy gyönyörű állatokkal versengjünk az első díjakért. Azóta sokat fordult a világ. Ma már talán csak a svájci tenyésztői teheit, hogy üszőjét 6 hónapig teljes tejen, azontul éves koráig sovány tejen, vagy tej hulladékon tartsa. hogy $1\frac{1}{2}$ —2 éves korára elérje az 500 kg.-ot. Meghogy növendékbikáját éves koráig fokozódó mennyiségű — egészen 20 literes napi adagig terjedő — teljes tejjel itassa, hiszen éltrevalóságával és fejlett gazdasági berendezkedésével a naiv külföldiekkel fizetett meg tenyésztői tudását. De mi hogy állunk? Ki vesz tőlünk tenyészállatot? A velőtsorvasztó agrárellenes kormányzat jelenségeit és hatását legjobban a vásárokon figyelhetjük meg. Egy pár városi lefelő kivételével a legtöbb vendő az új birtokos kis gazda és zsellérből kerül ki. Tisztes távolból megmustrálja a jó uradalmi anyagot, aztán a becsület kedvéért meg is tudakolja az árát. „Hátha ócsón mögkaphatná?” Aztán odább áll, megveszi a neki való tehénkét aránylag sokkal drágábban, „mer hogy hát könnyebben eltartódik.” És ez az egészséges parasztlógika megszívlelendő intelem és tanács — valóságos és követendő tenyészprogram!

Réthy László érdekes és tanulságos közléseiből — amelyek némelyikével ellenvéleményen vagyok — lájuk, hogy még a régi teoria is mindjobban térthődött s feltevés, hogy a tejelés a testsúlyhoz fordított arányban áll, amit az angol csatornaszigetek aprótestű és könnyű fajtái is igazolni látszanak. Ezen tényekből — midőn az állat, mint húsáru kevés értéket képvisel — csak az egyéb produktumai értékesek, vonjuk le mi is a hasznos tanulságot és hagyjunk fel az avult, drága tömögge való neve-

léssel. A számító tejtermelő gazda részére a nagyság vagy testtömeg már a múltban is másodrendű kérdés volt, a jelenben felesleges ballaszt, holt töke, mert ne feledjük, hogy a nagy test mint tejtermelő tényező, aránytalanul több táperőt absorbeál életfentartására. Térjünk át a testsúly és tömeg feláldozásával az olcsóbb, ridegebb kezelésre. Ne rösteljünk, ha növendékeink télen lesóványodnak és borzas szőrűek lesznek. Ha a kellő fejlettségre súlyt helyezünk, akkor inkább folyassuk fel üszőinket egy évvel későbbben. Megfigyelésből állíthatom, hogy fejlettebb korban ellő előhaskiak jobb és olcsóbb tejelők lesznek elejétől mindvégig. Ez élettanilag magyarázható is, mert tejelés mellett a test tovább fejlesztésére nem kell más táperőt fordítani, az így nevelt állatok igénytelenebbek, szívósabbak lesznek s jobban meghálálják a termelési időtartam alatt nyújtott jó tartást. Rideg kezelés, (mely alatt nem koplaltatást értek) mellett fontos azonban a tőgy kifejlődhetése érdekében az ellés előtti jó tartás, melynek elmulasztása helyrehozhatlan következményekkel járhat.

Habár jövedelmezőségi szempontból a múltban is a szűkösebb kezelés híve voltam a bőséges növendékkorbeli tartásnak, még sem tulajdonítok oly mélyenható szerepet és befolyást a jövendő tejelésre, mint azt általában hiszik. A bőtejelő képesség vagy örökölt, tehát szilárd, vagy spontán fellépő egyedi tulajdonság. Mindkét esetben a szervezetben gyökerező, azzal szorosan összeforrt képesség amit takarmányozással (növendékkorban) előmozdítani, fejleszteni vagy ellensúlyozni és a szervezetből eltüntetni nem lehet. Tapasztalt tenyésztők megerősíthetik, hogy ily hajlamú állatok bőséges táplálás mellett növendék korban nem fognak hizott kondícióban lenni, hanem magyarul mondva, gyorsan s nagyra nőnek. Viszont a hizásra már születésüknél fogva hajló növendékek, szűkös tartás mellett is a növes rovasára tett idomuk lesznek, az ilyenből soh'sem lesz jó fejős! Szerény véleményem szerint a fejésnek a testsúlyhoz semmi köze, vagy fordítva. Példa reá a piszkos és fekete-tarka lapálymarha, amely a kövér „marsch” legelőkön ugyancsak bőségben szinte hizálva neveltetik és mégis nagy tulsulya mellett a bő tejelő típus legmarkánsabb képviselője.

Ideje volna már, hogy állajaink megbírálásánál új, modern, a mai viszonyokat számbavevő gyakorlati szellem és rendszer érvényesülne! Szeretném megérni, hogy nem a mérőléc és mázsa szabná meg a minta tenyészállatot. — Örömmel és erősen megráznám azon bátor tenyésztő markát, aki féltetéve álszégycént, littyet hányva az előítéletekkel laikus többségű gazdáknak és a régi coplihoz ragaszkodó szakembernek oly tehénkét merne kiállítani, amelyik nem a külével, hanem ott a helyszínen megállapított termelőképességével verné le a sok mondva csinált jó termelő diszpéldányt.

Ulicsek

A kettős termelésnek egyik példája.

Irta: Dr. Páter Béla.

A mezőgazdasági termelés fokozásának egyik esete a kettős termelés, a mikor u. i. egy nyáron kétszer is aratunk. A kettős termelésnek sokféle példáját föl lehetne hozni, de azok nagyobbára csakis igen jó kövér földön alkalmazhatók, én azonban most olyan példát akarok felhozni, amely a kevésbé jó földön is beválk és könnyen keresztül vihető. A korán learatott gabona után vagy a korai krumpli, saláta, spenót és hasonló korai termények után a fölshántott és megboronált földbe vethetünk benedekfüvet, amelyet ezen a nyáron egészen jól lekaszállhatunk drognak való eladásra. Azért ajánlom a benedekfüvet, mert ma nagyon keresik ezt a gyógynövényt megvételre. A Brassói Amphora-drogéria hajlandó 1000 kg.

száritott árut átvenni. Kilóját 12 L.-val fizeli. Erdemes tehát vele foglalkozni.

A benedekfü magja könnyen kél, mert nagy, olyan nagy mint a napraforgóé. Megterem mindenféle talajon, csak a nagyfoku nedvességet nem kedveli; gyorsan fejlődik, úgy, hogy mint második termény biztos aratást ad. Mielőtt a benedekfü szárba indulna, lekaszálljuk és a padlason vékonyan elterelve megszáritjuk. Legcélszerűbb a benedekfüvet 20—25 cm. távoli sorokba elvetni. 25 cm. sortávolság mellett kat. holdanként 10 kg. vetőmagra kell számítani. Sűrűbben ne vessük a benedekfüvet, mert ha igen sűrűn áll, akkor elnyurgul és kevésbé jó árut ad. Átlag véve két hónapra az elvetés után már kaszállható a benedekfü. Tehát a július végén elvetett benedekfü szeptember végén kaszállható lesz. Számításom szerint ezidén még kat. holdanként 500 kilót nyerhetünk belőle, ami kat. holdanként 6000 L. bevételt jelentene. Mint második termés, amely csak kevés munkát és kevés költséget okoz, figyelemre méltónak tartom ezt a termelést felkarolni, miután az áru értékesítése ezidén biztosítva van.

Aranyér

„Anusol” Soedecke

Aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elismert szer.

Egyszerű alkalmazás, biztos siker. Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. Ártalmas alkotórészekről mentes. Csisz. Reggel és este egy kúpocskát tesz a végbélbe bevezetve.

3932

Minden patikában és drogériában kapható.

Raktár: F. H. MEES

BUCURESTI, Cal. Grivitei 61

Gyár címe: Soedecke & Co. chem. fabr. Leipzig.

Törvények, rendeletek.

A szeszadó felemelése.

A hivatalos lap f. hó 20-iki száma közli a szeszadók felemeléséről szóló törvényt, amelynek rendelkezései szerint 1926 július 14-iki hatállyal a szesz és szeszestitalok fogyasztási adója a következőkben állapítatik meg:

- a) szesz után decaliter*) fokként 8 lei.
- b) illatszerek készítésére felhasznált szesz után decaliter fokként 2 lei.
- c) ecetgyártásra felhasznált szesz után dekl. fokként 30 bani.
- d) likörök és egyéb szeszestitalok után melyekhez adózatlan szesz használtatik 100 lei kg-ként.
- e) illatszerek stb. után melyekhez adózatlan szesz használtatik 100 lei kg-ként.
- f) gyümölcsipálka, borpárlat stb. után 30 fokig dekalitr. fokként 1 lei.
- g) ugyanazok 30 fonokon felül 2 lei 50 bani dekalitr. fokként.
- h) sör után dekalitr.-ként 15 lei.
- i) bor után dekalitr.-ként 7 lei 50 b.
- *) 10 liter.

j) pezsgő után adózatlan borból 20 lei literenként.

k) ugyanazon adózott borból 10 lei literenként.

Ezenfelül a szesznel is a g. pont alá illoknál. eladási érték után számítva 20% feladó szedendő.

A törvény 6—9 cikkel a beszarábiai szesz monopolum megszüntetésére vonatkozó rendelkezéseket tartalmazzák.

Átmeneti rendelkezések szerint a régi illetékek alapján adózott szeszestitalok öt napon bejelentendők és utólag lesznek az új törvény alapján megadóztatva.

A 10 bani termelési adót a gyümölcsipálkák kivételével megszüntették.

* * *

Ha a fenti rendelkezéseket a megelőző illetéktörvénnyel összehasonlítjuk a szesznel és annak termékeinek lényeges illetékemelését találunk míg a bornál az illeték változatlan, illetőleg a 10 bani termelési adó megszüntetésével enyhítve van.

A szőlőtulajdonosok szempontjából mindenesetre örömmel fogadhatók ezek a rendelkezések, amelyek alkalmasak arra, hogy az évek óta károsodással küzdő szőlőgazdaságok helyzetén némi képen enyhítsenek; ezeknek a rendelkezéseknek kiegészítő része volna a borkivitel enyhítésére vonatkozó intézkedés, a mely nélkül lényegesebb áremelkedésre alig lehet számítani.

Vegyes közlemények.

Uj magyar település Délserbiában. Bácska és Bánát magyar gazdái az utóbbi időben tömegesen szereztek földet Délserbiában; különösen Skopije környékén, ahol a mohamedánok Törökországba való visszaköltözése folytán sok az eladó föld. Itt egy valószínű magyar kolónia keletkezett. Az új birtokosok a mezőgazdasági munkásokat is magukkal viszik régi lakhelyükről. E vidék kiválóan alkalmas a dohány és ópium termelésére, sőt még a gyapot is megterem. Délserbiában még nincsen telekkönyv, az u. n. tápia-rendszer van bevezetve, a községi jegyző a vételről egy írást, tápiát ad ki s akinek ez kezében van, azé a föld.

Amerikán rettenetes forró hőhullám vonult végig, mely több embert követelt áldozatul. A nagy forróságot a növényzet is megsínylette a legelők kiszáradtak, a kapás növények tikkadnak, lábukon fonnyadnak a melegtől.

A borárak emelkedése várható. Emlékeztet, hogy még a közelmúltban is egy liter bor ára egy liter ásványvíz árával volt egyenlő. A termelő alig valamivel értékesít ennél jobban a borát. A szeszadó részbeni emelésével és ezzel tervezett újabb emelésével remélhető, hogy a borkonsumpció fel fog lendülni, amely körülmény a borárak emelkedését fogja maga után vonni. Tekintettel a termelési költségek nagyarányú megrághulására, az áremelkedés nagyon is indokolt volna már. A regáltól ugyan igen sok bor özönlik az erdélyi piacra, amely körülmény nyomozástól hat az árakra.

PIAC.

Országos vásárok.

1926. augusztus hó 1-én: Alparét, Egeres, Egerszeg, Felsőbajom, Kóródszentmárton, Lövete, Miklósvár, Nagyszentmiklós, Pankota, Szászszentgyörgy, Vajdarécse. 2-án: Marospetres, Nyárádmagyarós, Szentjobb, Vlsó. 3-ikán:

Déva, Mezőméhes, Moricföld. 4-ikén: Magyaros, Nagyilva, Óradna. 5-ikén: Belényes, Turterebes. 6-ikén: Cséfa, Prázmár, Svamos-nagygoroszló, Vaskoh, Vizakna. 7-ikén: Bereczk, Niczkfalva, Oláhláposbánya, Ujszentanna. 8-ikén: Világos, Zaránd. 9-ikén: Simon, Törösvár, Halmi, Margineu. 10-ikén: Aranyos-medgyes, Merczifalva, Szászrégen, Széplak, Temesvár.

A szesz ára az új szeszadótörvény megszavazása következtében, mely az eddiginél 300—400 százalékkal magasabb adót állapít meg, 20—30 lejjel emelkedett. A kereslet hirtelen megnövekedett, nagyobb mennyiségben az eladás egyelőre teljesen megszűnt volt. Legújabbban a helyzet annyira rendeződött, hogy a szeszarak kialakulhattak. Nagyban 135 lej, kicsiben 149 lej a szesz ára. Adózatlan 30 lej.

Az erdélyi élőállatvásárokon a felhajtás általában nagy, a kereslet azonban csekély. Exportárúért minőség szerint 20—25 lejt, vágomarháért 17—18 lejt, borjúért 33—35 lejt, kővér sertésért 36 lejt, sovány sertésért 30 lejt fizettek elősúlyban per kilogramm.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: savanként 3 lej. Vastag betűvel szedett szavak kétszeres áron számíthatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 30 lej.

Intézőt, vagy ispánt, nőt vagy nőilent azonnali belépésre keresek, ki gazdaságomat önmagában tudja vezetni és tejjgazdaságban alkalmazva volt. Cim a kiadóhivatalban.

3940.

Gazdasági intézőt és kertészt keresek 200 holdas birtokomra, lehetőleg mindkettő nő, előbbi akadémiai képzettséggel bíró legyen. Cim a kiadóban.

3943.

ODVOSI 3. SZÁMÚ

ŐSZI BUZA

eredeti nemesített bőven termő, a rozsdának és megdőlésnek kiválóan ellentálló vöröskalaszú buzafajta vetőmagja megrendelhető a nemesítő

3942

Dr. Konopi Kálmán gazdaságában

Odvoson, u. p. Conop, Arad megye.

A szállítás aug. 1. én kezdődik meg.

Csépléshez

állandó nagy raktár emelőiben

mindenféle hordképességgel 1000—30.000 kg.-míg fában és vasban.

Gyártmány: Debr. Dickertmann, Blefeld.

Ing. A. Jakobi & Co.

műszaki iroda.

Timisoara, Verpflegsmagazin.

Sürgönc.: Jakobing.

Telefon: 19-89, 20-32.

3941

Pályázati hirdetmény.

Pályázati feltételek az ingyenes ösztöndíjas helyekre, a csikszeredai Rom. Kir. Állami Földmívelőiskolánál.

A csikszeredai földmívelő-iskolába az 1926—27 tanévre, a Földmívelésügyi Miniszter ur 40 ingyenes helyet engedélyezett. Ezen ingyenes helyekre nemzetiség és vallásfelekezeti különbség nélkül, pályázhatnak mindazon legalább 14—15 évet betöltött, kifejtett, erős, egészséges, szorgalmas, dolgos fiúk, kik a mezőgazdálkodás minden ágában magukat képezni óhajlják.

A pályázók felvételi vizsgát kötelesek tenni, melynek anyaga a következő:

1. Helyesírás és olvasás.
2. Számítás; a négyalapszámú egész- és tizedestört számokkal. Súly-, hossz-, úrmérték egységek. Időszámítás. Tőke, kamat és százalék számítás.
3. Mértan; általános alapismeretek a pont, vonalak, szögekről. A 3, 4, 5, 6 és sokoldalú szögek szerkesztése és területeik kiszámítása. Mértani testek, kocka, gúla, henger, kup, stb. felszín és köbtartalom kiszámítása.

A szabályszerűen felbélyegzett kérvény mellé, melyet a szülő, vagy gyám ír meg, a következő okmányok csatolandók:

1. Születési anyakönyvi kivonat.
2. Ujraoltási bizonyítvány.
3. Az elemi iskola legalább IV. osztályáról szóló bizonyítvány. A magasabb iskolákat végzett és jó bizonyítvánnyal rendelkező jelöltek előnyben részesülnek.
4. Községi illetőségi bizonyítvány.

A pályázati határidő szeptember 10. A felvételi vizsgák szeptember-hó 15—20-ig tartanak. A kérvények a Földmívelőiskola Igazgatóságához címzendők.

A felvett növendékek ingyen élveznek lakást, fűtést, világítást, élelmezést, mosást, betegség esetén gyógykezelést, a kiváló ruházatban is részesülnek.

A felvételi vizsgára való jelentkezéskor — mivel a felvett növendékek mindjárt az iskolánál maradnak — minden jelölt köteles magával hozni a következő ruhanemléket: egy rend hétköznapi és egy rend finneplő ruhát, 3 drb. törülközőt, 6 drb. zsebkendőt, 3 drb. inget, 3 drb. alsónadrágot, 3 par harisnyát, vagy kapcát, egy párnát 3 huzattal, 2 drb. alsó és 2 drb. felső lepedőt paplannal, vagy inkább meleg, vastag pokróccal, egy szalmaszakót és egy ágyszerítőt, továbbá megfelelő labellit, cipőt, vagy csizmát, ruhás és cipőkeféket, a ruhamosáshoz egész évre 5 kg szappant. Az élelmezéshez pedig minden növendék 200 kg. buza, vagy rozssal köteles hozzájárulni, melynek egyik felét a felvétel alkalmával, vagy természetben, vagy pénzben kell beszolgáltatni, a másik felét pedig jövő év február hó 1-én. Amíg az első éves növendékek teljesen elsajátítják a román nyelvet, az előadások magyarul és románul tartatnak.

Az elméleti és gyakorlati oktatás az intézetben 3 évig tart, mely után a végzett növendékek kötelesek az általuk szabadon választott állami, vagy magán mintagazdaságban, vagy valamely földmívelő iskolánál gazdasági ismeretüket bővíteni. Az állami, vagy magán mintagazdaságokban a gyakornoki idő 1 és fél év, mely idő alatt a praktizáló növendék a teljes ellátás mellett még fizetést is kap. A földmívelő iskolánál a gyakornoki idő csak 1 év, azonban az itt praktizáló növendék csak teljes ellátást kap, fizetést nem. A gyakornoki idő leteltével a növendékek anyagi-intézetükben vizsgáztatnak s letéve utolsó gyakorlati vizsgájukat, végbizonyítványt nyernek, melynek alapján lehetnek: Földmívelő Iskolának: kertészek, intézők és titkárok.

Vármegyei gazdasági felügyelőségi hivataloknál, gazdasági szaktisztviselők és járási gazdasági felügyelők. Dohánytermelési felügyelők és raktár főnökök. Cukorgyáraknál répatermelési szakfelügyelők. Állami mintagazdaságoknál szakhivatalnokok. A földmívelő iskolát végzett és végbizonyítványt nyert tanulók katonaságnál a véderőtörvény 53. § értelmében, csak egy évi katonai szolgálatot teljesítenek.

A jelen alkalommal felkérem az összes városi és községi jelező urakat, a mezőgazdasági téren oly buzgó munkálkodást kifejtő lelkes és tanító urakat, hassanak oda, hogy a faluk szorgalmas, földmívelő népének gyermekei minél nagyobb számba végezzenek a földmívelő iskolát.

Egy hatalmas modern, s igen nagy áldozatok árán fenntartott intézmény áll a tanulni vagyó ifjuság rendelkezésére, a lehetőség a legszegényebb ember

gyermekének is megvan adva, jöjjenek, tanuljanak, hogy kiképzett gazdák és szakemberek legyenek, akiknek nemes hivatásuk lesz mezőgazdálkodásunkat előrevinni és tökéletesíteni.

SZABÓ GYÖRGY
földm. isk. igazgató

Az E. G. E. kiadásában megjelent könyvek és egyéb nyomtatványok árjegyzéke.

1. ár, ha a füzetet személyesen veszi meg;
2. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi és egyszerű postal küldés mellett, a füzet megérkezéseért felelősséget nem vállalunk.
3. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi ajánlott és felelős postal küldéssel.
4. ár, ha a füzetet utánvétellel küldjük meg.

Megrendelések azok értékével együtt az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala (Cluj—Kolozsvar, Str. Andrei Muresan 10.) címére küldendők. Öt példányon felüli füzetmegrendelés esetén 25 százalék engedmény.

	Lej
1. Réti János. A trágyáról, a trágyázásról	5 6 12 16
2. Gáspár J.: A kaszálók és legelők ápolása	20 21 27 31
3. Virág Elek: Sertésenyésztés és hizlalása	20 21 27 31
4. Tormay Béla. A borjú fölneveléséről	5 6 12 16
6. Hauer Géza. A fejőstehénről	5 6 12 16
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről	5 6 12 16
12. Rittler G. A házikert	30 31 37 41
17. Asványi Lajos. A vörös lóhere termesztéséről	8 9 15 19
19. Herényi: A nyerstakarmányok eltevése	5 6 12 16
20. K. Vörös S. A gazdaságok berendezéséről	5 6 12 16
21. Marx Ferenc. A kosárfűz termelése	5 6 12 16
22. Kovácsy B. Házi állataink takarmányozása	5 6 12 16
30. Nemes István: Az öntözés	5 6 12 16
36. Jakab L. Állataink egészségének gondozása	10 11 17 21
38. Cserháti S. A gyomok kártékonyasága	5 6 12 16
43. Ikafalvi. Szőlőművelésről	5 6 12 16
46. L'Huillier I. A káposzta-félék termesztése	5 6 12 16
47. Dr. Balntner F. A mezőgazd. szeszgyárak	5 6 12 16
52. Dr. Barna. A kenyéradó növények elenségei	10 11 17 21
54. Dr. Péter. Vadontermő gyógynövények gyűjtése	10 11 17 21
56. Dr. Cséser Lajos: Kalauz a falusi gazdasági társadalomtudományban	10 11 17 21
57. Szász Ferenc. Tejjgazdaság. Sajt készítés	15 16 22 26
58. Jászberényi András. Tejjgazdaság, vajkészítés	15 16 22 26
59. Cséser Gyula. Az utak és terek fásítása	5 6 12 16
60. Dr. Szentkirályi Á. Erdély juhát és juh-tenyésztése	40 41 47 51
61. Dr. Péter B. A gyógynövénytermesztés	10 11 17 22
Dr. Nagy E. A gazdakörök szervezéséről	10 11 17 16
Hágtatási jegyzék darabja	5 6 12 16
Hágtatási és borjázi jegyzék darabja	5 6 12 16
Törzskönyvelési lap tehének és bikák részére	5 6 12 16
Próbafejési napló darabja	5 6 12 11
Napszámjegyzék 100 oldalas	20 21 27 36
Napszámjegyzék 50 oldalas	15 16 22 26
Napszámjegyzék 16 oldalas	5 6 12 14
Szegődménylevél darabja	3 4 10 16
Gazdakör alapszabályminta drbja	5 6 12 11
Mezőgazd. kamarákról szóló törvény	10 11 17 21
Az állattenyésztésről szóló törvény	10 11 17 21
Dr. Szentkirályi Ákos „Erdély szarvasmarha-tenyésztésének dolga”	15 16 22 26

3734

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvétele.

Cluj-Kolozsvar, Piata Unrei (volt Mátyás király-ter) 7. sz.

Alaptőkéje: 25.000.000 Tartalék: cca 24.200.000

Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. — Affiliált intézetei: Nagyenyed, Torda, Székelyudvarhely, Szászrégen, Nagybánya — Áruháttárol a vasúti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámít, átutalásokat teljesít, mindenféle bankszerű üzletet előnyösen végez. Safe deposit. — Engedélyezett devizahely.

3803

Minden modern gazdaságban a szuperfoszfát-műtrágya

nélkülözhetetlen. 150 kg. kiszórásával holdanként 200—300 kg. terméstartalom érhető el.

„MARASESTI” Societate Anonimă Română pentru Industria Chimice București, Str. Câmpineanu No. 4.